

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazeta“ ese:
Joi'a si Duminec'a.

Prețulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
2 fl. 50 cr. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu séu
28 franci.

Anulu XLII.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. correspondenti.

Anunciurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr.
v. a. pentru facare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retramitu.

Nr. 81.

Joi, 11 23 Octobre

1879.

Brasiovu, 22/10 Octobre.

La ordinea dilei in politic'a cea mare este ali-
anti'a Germaniei cu Austro-Ungari'a. Tóta lumea
se ocupa de acésta aliantia, de importantia si ur-
marile ei possibile, ce mirare dér' déca ministrulu
Angliei lordulu Salisbury si-a ales'o de tema
principala a discursului ce l'a tîenutu dilele aceste
in Manchester asupra situatiunei. Pêna acuma
numai divaristi'a vorbea de alianti'a germana-
austriaca, acést'a nu capetase nici-o adeverire
din partea celor ce sunt initiati in secretele diplo-
matiei, lordulu Salisbury inse nu numai cã vorbe-
de acea aliantia cã de unu faptu implinitu, dér'
vorbesce de ea cu-o bucuria si c'unu eutusiasmu
care ne face se credemu cã densulu a dorit'o si a
asteptat'o de multu.

Si de unde vine bucuri'a barbatului de statu
anglesu asupra aliantiei germano-austriace? S'a
dusu de neumerate-ori cã Austro-Ungari'a si An-
glia au interese comune in Orientu, in ce consista
acésta comunitate? Nu mai este nici o greutate
a raspunde la intrebarile aceste avendu inaintea
chililor vorbirea lordului Salisbury. Interesele comune
se reduc in realitate la dorinti'a comuna a Anglesi-
loru si Austriaciloru cã Russi'a se nu 'si póta in-
tinde domni'a s'a asupra peninsulei balcanice si
Salisbury de aceea se bucura asupra aliantiei ger-
mano-austriace pentru cã prin acést'a i se face cu
potintia Austro-Ungariei de a 'si implii misiunea
cu care a insarcinat'o Europ'a la Berlinu, cã se faca
scopuriloru russesci pe peninsul'a balcanica.
Dupa lordu Salisbury Austro-Ungari'a este sentinel'a
Europei, care are se pazésca cã Russia se nu mai
tréca Dunarea si Balcanii. Austro-Ungaria numai
are prin urmare mana libera, ea este constrinsa
a implini greau'a misiune a unei sentinele in in-
teresulu Europei si „in specialu alu Angliei.“

Eata explicarea bucuriei lui Salisbury. Angli'a
nu potea birui in Orientu singura cu Russi'a, 'i
trebuia unu ajutoriu din partea unei poteri conti-
nentale si acést'a potere nu potea fi alta decãtu
Austro-Ungari'a, care este chiamata a jocã unu
rolu de gendarmu pe peninsul'a balcanica. Ce va
castiga de aci nu se scie, atãta este inse cã si si-
guru cã interesele anglese voru profitã. De aceea
nu ne-ar' surprinde déca amu audi cã si Angli'a
s'a alaturatu la alianti'a austro-germana.

Intemplarea a voitu cã mai deodata cu discursu
ministrului anglesu diariulu francesu „Le So-
ciété“ a publicatu o convorbire ce-o avù la Bar-
nacome in Itali'a colaboratorulu seu d. Peyramont
cu Ludovicu Kossuth. Parerea exdictatorelui asupra
aliantiei Austro-Ungariei cu Germani'a este cu to-
tãla opusa laudei ce io face ministrulu anglesu.
Kossuth declarã acést'a aliantia de pernicioasa cu
deosebire pentru Ungari'a. Elu vede totulu in alta
lumina. Pre candu ómenii guvernului ungurescu
luda intieptiunea comitelui Andrassy care a adusu
monarchiei alianti'a cu Germani'a, betranulu Kossuth
plange — sörtea Ungariei.

„Natiunea maghiara, dise elu, e desnervata prin
coruptiunea de 12 ani a regimului lui Andrassy si
Tisza, diet'a nu mai e decãtu o registratura pentru
actele guvernului . . . vedu cã Ungaria este per-
duta cu deseversire . . . acést'a nenorocita tiéra
va vegetã inca cativa ani tãraita de Germani'a si
se va luptã numai in favorulu acestei poteri. . .
cã nu trebuie se ne amagimu; déca cu ajutoriulu
nostru va fi batuta Russi'a, noi totusiu vomu avé
platimu spesele resbelului si vomu scapã de
domni'a Slavului numai spre a fi inghititi cu zama
germana. Sunt unii in Pest'a cari voiescu se se
lupta cu antagonismulu in contra Russiei, ei 'mi
scrisori lungi spre a'mi dovedi cã alianti'a cu
Germani'a e neaperatu de lipsa spre a tîená Russi'a
la sãhu. Nefericitii nu vedu cã acést'a aliantia
va aduce dupa sine neincungiuraveru o aliantia

francesa-russésca, cã, déca va isbucni conflictulu
generalu, Germani'a va fi pré multu ocupata cu
propria-i aperature, de cãtu cã se le póta veni intru
ajutoriu si cã prin urmare Austro-Ungari'a va avé
a se bate singura cu Russi'a.“ — In fine dupa ce
a condamnatu politic'a ce au portat'o Ungariii in
timpulu din urma, Kossuth esclamã:

„Ungari'a este perduta. De ce se me mai
leaganu in ilusiuni insielatóre? Russi'a va fi in
Pest'a inainte de ce Habsburgii voru siedé in castelulu
de Bud'a si voi, voi Francesiloru 'i veti deschide
calea. Sermana Ungaria acuma te tradéza proprii
tei fi . . .“

Cronic'a evenimenteloru politice.

Partid'a autonomistiloru din par-
lamentulu austriacu nu numai cã a reesitu la ale-
gere biououlu, dér' castiga mai in fiecare di câte
o victoria in contra decembristiloru, astfeliu încãtu
póte dice, cã rolurile s'au schimbatu cu deseversire
si astadi dnii Hohenwart, Rieger si Smolka cu ai
sei dau tonulu in parlamentu. „Tempora mutantur“
esclama organulu Nemtiloru progressisti cu intris-
tare. In comisiunea pentru redactarea respunsului
la discursulu tronului au fostu alesi 13 autonomisti
si numai 9 decembristi si nu era destulu cu atata,
comisiunea spre a nu lasá nici o dubietate asupra
influintiei, ce o posedu astadi federalistii in camera,
a alesu pe comitele H o h e n w a r t cu mare
majoritate de referentu, candidatulu decembristu Dr.
Sturm a capetatu numai 8 voturi. „Barbatulu, care
candu a repasitu dela ministeriu a lasatu imperiulu
in cea mai mare incurcatura, a caruia politica a
facutu unu asemenea fiasco, încãtu se pareã cã pen-
tru totdeauna va fi politicescu mortu, — comitele
Hohenwart fù alesu referentu alu comisiunei pen-
tru redactarea adresei, in care se se exprime voim-
ti'a si nisuintiele politice ale poporului austriacu.
Ce-i dreptu, cã si partid'a constitutiunei póta in
parte vin'a, cã s'a potutu intemplã unu asemenea
lucru. Dér' niciodata comitele Hohenwart nu ar' fi
devenitu carasi omulu situatiunei, déca nu i-ar' fi
deschisu si aplanatu calea ministeriulu Taaffe“. . .
Astfeliu se tanguiesce „Deutsche Ztg“.

Mai puçinu favorabila cã in adunarea deputati-
loru este situatiunea partidei autonomiste in cas'a
domniloru, unde se afla in minoritate. Cav. de
Schmerling a provocatu prin atitudinea s'a opo-
sitiunala formarea unei partide a constitutiunei in
cas'a domniloru. Faptulu acest'a nelinistesce pe
Cehi, cari se temu, cã nu cumva comitele Taaffe se
fia cu doue feçie, un'a autonomista in camera si
alta decembrista in senatu. „Politik“ se mira
cumu barbati, cari stau in legatura atãtu de intima
cu cercurile mai inalte cã comitele Neipperg s'au
potutu alatura la partid'a lui Schmerling. De
aceea provóca organele cehice pe ministeriu se se
completeze mai curêndu, intariudu-se cu elemente
federalistice.

Se dice, cã in comisiunea de adresa a casei
domniloru ar' fi declaratu principele Carolu
S c h w a r z e n b e r g, cã elu si amicii sei se
nisuiescu a face se se modifice constitutiunea in
sensu autonomisticu. Majoritatea lordiloru austriaci
nu voiescu se scie inse de-o asemenea modificare
si de aceea declara in proiectulu loru de respunsu,
cã intre marginele constitutiunei se potu desvoltã
tôte natiunalitatile si tôte limbele monarchiei. Nu
este nicidecumu surprindietoriu, déca centralistulu
Schmerling si soçii sei afla, cã experimentele auto-
nomiste sunt superflue, d-loru inse cu greu ar'
poté dovedi, cã intre marginele constitutiunei centra-
liste si suprematiste este possible o adeverata
desvoltare a natiunalitatiloru si a limbiloru; n'au
ajunsu 12 ani de proba, de ce in intervalulu a-
cest'a nu s'a facutu nici unu pasu inainte spre
impacarea tuturoru popóreloru din imperiu? —
Minoritatea comisiunei cu guvernulu au cautatu se

incheia unu compromis cu majoritatea lordiloru,
dér' n'au reesitu si minoritatea comisiunei care
se compune din principele Czartoriski, comitele
Falkenhahn, br. de Hübner, principele Metternich,
comitele Rechberg, princ. Carolu Schwarzenberg,
comitele Leo Thun si comitele Wodzicki a declarat
cã va aterne unu proiectu de adresa deosebitu.
Desbaterea asupra proiecteloru de respunsu la dis-
kursulu tronului se va incepe in ambele camere pe
la finitulu lunei curente si promite a fi cãtu se
póte de interesanta.

Diarele din Vien'a publica prim'a scrisóre
circulara a noului ministru de externe br. de
Haymerle cãtra reprezentantii monarchiei in
strainatate. Acést'a circulara, s'ar' poté dice, se
compune numai din doue asigurari a) cã br. Hay-
merle voiescu se continue politic'a antecessorelui
seu b) cã monarchi'a voiescu se sustiena pacea si
bunele relatiuni cu marile poteri. Totu actulu
face impressiunea cã si candu br. Haymerle s'ar'
fi temutu, cã nu cumva prin vreunu cuventu se
provóce bunuiel'a d-lui de Bismarck, cã densulu
(Haymerle) ar avé si vreo idea mai de sine statatóre
si nu ar' fi numai unu simplu continuatoriu
alu directiunei pe care apucase Andrassy si care
l'a dusu dela Berlinu pênã la Novibazar. Totodata
se observa, cã cu tóta silinti'a cea mare ce si-a
datu br. Haymerle de a face complimentele datorite
antecessorului seu n'a potutu se se avênte la unu
limbagiu mai caldurosu, mai convingetoriu, ci pare
cã a alesu cuvintele cele mai sarbede, candu a vor-
bitu de meritele premergétoriului seu.

„Responsabilitatea seriósa ce o semtu — dice
br. Haymerle in circular'a s'a — este cu atãtu mai
viua in mine, cu cãtu sunt urmasiulu unui barbatu
de statu, care a facutu servicii atatu de insemnate
inaltului nostru Suveranu si monarchiei. Devota-
mentulu pentru inaltulu nostru Domnitoriu, de care
sunt petrunsu, me sustiene in problem'a ce mi s'a
incediutu si care nu e alta decãtu: a continuã
oper'a antecessorelui meu. . . Eu punu unu pondu
deosebitu pe aceea de a nu lasá se se nasca nici
o dubietate despre aceea, cã prin retragerea comi-
telui Andrassy politic'a nóstra nu s'a modificatu
intru nimicu, pentru cã sunt convinsu, cã nu potu
se servescu intentiuniloru Maj. Sale Imperatului si
Regelui mai bine, decãtu urmandu lini'a aceea po-
litica, care in mediulocu unoru serióse vicisitudini
a asiguratu patriei nóstre binefacerile pacii si sus-
tinerrea prestigiului seu.“

„Congressulu dela Berlinu a consacratu bun'a
intielegere intre poteri. A-o sustiené pe acést'a,
a consolidã starea politica ce a creat'o in Orientu,
a lasá se urmeze dupa restabilirea pacii linistirea,
a prestã industriei si comerçului sigurantia, mi se
pare un'a din cele mai nobile probleme, la cari
credu de a mea prima datoria de a lucrã cu tôte
poterile mele s. a. „In tôte cestiunile — asigura
br. Haymerle spre fine — me voiu conduce de
acelasiu spiritu de conciliare, de aceeași stima façia
de drepturile altora si de aceeași considerare bine-
voitóre a interesseloru loru, de care dorescu se in-
timpinamu si noi in mesura egala. Tóta ingrigi-
girea mea o voiu consacrá dér' spre a sustiené bu-
nele relatiuni cu poterile straine“. . . s. a.

Comisiunea pentru regularea cestiunei A r a b -
T a b i e i se va intruni in 27 Octobre st. n. in
Constantinopolu. Din partea Austriei a fostu dele-
gatu cã comissariu locot.-colonelu J ä g e r din
statulu majoru.

In diu'a de 16 l. c. a tîenutu ministrulu anglesu
lordulu S a l i s b u r y in Manchester unu discursu
care de siguru nu va contribui cã se se sustiena
bun'a intielegere intre Russi'a si Austro-Ungari'a.
Salisbury a esplicatu antagonismulu ce esista intre
interesele tuturoru stateloru europene si intre ni-
suintiele russesci, cari prin domnierea Russiei peste
tóta peninsul'a balcanica si in Constantinopole ame-

mintieau tóta Europ'a si cu deosebire Angli'a. Elu aratà cumu prin tractatul dela S. Stefano scopulu russescu era ajunsu si cumu a fostu apoi impeditu la Berlin, prin aceea cà Europ'a a delegatu pe Austro-Ungari'a a face unu finitu scopuriloru russesci pe peninsul'a balcanica. Salisbury, dice cà Europ'a deca nu se potea increde in Turci apoi de siguru se pote basa pe Austro-Ungari'a, care e unu statu puternicu. Sentinel'a austriaca va stà la paza in Novibazar. Turcii sunt bravi soldati si inca ei ar' poté asigurà multu timpu esistentia Turciei deca ar' reformà administratiunea; 'i pare reu inse, cà fanaticii au atàta influentia asupra Pórtei, încàtu acést'a poté cà va face opositiune resoluta reformelor, ceea ce ar' aduce cu sine ruinarea ei totala, apoi continua:

„Puindu casulu inse, cà Turci'a cade, Austro-Ungari'a este acuma in Novibazar si a inaintatu pe peninsul'a balcanica intr'o asemenea positiune, încàtu Russi'a nu mai poté trece cu ostirile sale Dunarea séu Balcanii, pe càtu timpu nu va fi invinsu resistintia Austro-Ungariei, si Austro-Ungari'a in casulu unui atacu nu va fi singura.“ Salisbury accentuandu apoi pe fačia antagonismulu ce domnesce intre Angli'a si Russia cu deosebire in Asi'a mai adause, cà fara de a cercetá esactitatea scirei ce-o aducu diuarele despre o aliantia defensiva intre Germani'a si Austro-Ungari'a va dice tuturor, cari stiméza pacea Europei si independentia natiuniloru cu cuvintele biblice, cà acést'a este o veste imbucurátore. — Nu cumva voiesce Angli'a cà Austro-Ungari'a cu ajutorulu Germaniei se-i scóta castanele diu spudia, si lordii Beaconfield si Salisbury se sté la o parte si se rida?

Solutiunea cestiunei Evreiloru.

Patriotismulu a triumfatu asupra egoismulu, interessulu tieriei a triumfatu asupra interesselor de partidu, Romanii au doveditu din nou cà, in momente grave, in fačia unor mari pericule, sciu se 'si dé man'a cu totii si se face se se respecte de càtra straini vointi'a nationala. Odata constatatu acestu faptu imbucuratori, numai era nici cea mai mica indoiéla cà cestiunea care a fremetatatu atàtu de multu tóte spiritele din tíera, va fi resoluta spre multiamirea tuturor.

Incarcarile ce s'au facutu din partea guvernulu si a majoritatii Camerei spre a se intielege cu opositiunaliu si a incheiá unu compromis, au avutu rezultatulu celu mai satisfacétoriu. Dupa cumu a nuntiaranu inca in Nr. trecut membrii delegatiunei camerei dupa o consultare mai lunga cu delegatii opositiunei s'au intielesu asupra anoru modificari ale proiectulu din discussiune, au delaturatu listele primindu numai cà cei ce s'au luptatu pentru independentia se fia naturalisati printr'unu singuru votu dupa ce se va revisui art. 7 si astfelu au facutu possibilu o solutiune, care a intrunitu mai unanimitatea voturiloru.

Proiectulu estmodu stabilitu in intielegere a fostu presentatu in siedintia de Sambata 6 Octobre st. v. si dupa unu discursu alu dlui Maiorescu, care a provocatu o replica a ministrulu Bratianu si dupa ce d. Blaremburg a declaratù cà este in contra proiectulu se inchise discussiunea si se votà luarea in considerare a proiectulu, care fù primitu cu 136 voturi contra 5 din 143, doi s'au abtinutu dela votare. Urméza votarea asupra articuliloru cari se primescu de a rândulu La art. 3 opositiunea cere cà se prevedá majoritatea de doue treimi, macaru pentru impamentenirea celor dispensati de stagiu cà o mai mare garantia, ministru-presiedinte inse declara cà prin acést'a sar' dá numai unu argumentu puternicu acelora cari au interesu cà poterile se nu recunósca acést'a lucrare, de órece doue treimi se receru numai pentru modificarea constitutiunei.

In fine se primesce si art. 3 neschimbatu si punendu-se la votu proiectulu de lege in totalu votéza, cu apelu nominalu, pentru 133, contra 9, ér' 2 s'au abtinutu. Dupa acést'a presiedintele camerei d. C. A. Rosetti dise: „Adunarea a primitu proiectulu de lege (aplaude prelungite). Prin urmare in virtutea art. 139 din Constitutiune declarù cà art. 7 alu Constitutiunei este revisuitu de càtra Adunarea deputatiloru. Acum dloru binevoiti a 'mi permite se nu me coboru de aci mai inainte de a ve esprimá fericirea mea pentru cà amu vedutu cà delegatii natiunei in tóte cestiunile cele mari si nationale, intotdèuna au sciutu si sciu a dá peptu contra ori-carei vijelii amenintiatóre, ceea ce face cà mari si sigure sunt destinarile ei (aplaude prelungite).“

Din motivele delegatiloru ce le publicamu impreuna cu proiectulu asia cumu a fostu primitu in siedintia de Sambata se poté vedé cari au fostu concessiunile ce lea facutu guvernulu si majoritatea opositiunei.

Espunere de motive.

Domniloru deputati! In urm'a desbateriloru cari au avutu locu in privintia proiectulu presentatu de noi pentru revisuirea art. 7 din Constitutiune, crediendu de cuviintia a a procede la óre-cari modificatiuni in sensulu diferiteloru idei care s'au emis, amu constatatu cà nu in fondu, ci mai multu in forma a existatu óre-care divergentie intre opiniunile care s'au emis. Fiindu dér' intielesi asupra naturei proiectulu nostru, cà elu nu contine de catu dispositiuni de naturalisatiune, precum si cà aplicarea principiulu inscriu in capulu art. 7, face asemenea prin sistemu de naturalisare individuale, am procedatu la urmatórele modificatiuni, care, dupa cumu veti vedé, nu altera intru nimicu esentia séu spiritulu proiectulu presentatu d-vóstre.

Ast-feliu dér', am mantienutu principiulu din capulu art. 7 relativu la egalitatea de drepturi civile si politice, nefacèndu modificare de catu numai in privintia modulu de aplicare a acestui principiu.

Ast-feliu am specificatu, prin acestu proiectu de Constitutiune, tóte formele si conditiunile, prin care se poté obtiené naturalisatiunea, mantienendu-se stagiulu de 10 ani cà traditionalu la noi, si contienutu deja in art. 16 alu codulu civilu.

Amu prevediut asemenea tóte dispensele de stagi, ceea ce era o consecintia necesara a fixarei stagiulu de 10 ani cà regula generala.

Amu mantienutu principiulu naturalisatiunei individuale si prin lege speciala, mentionandu totu de-o-data, ca o lipsa simtita de toti, cà este trebuintia a se decretá o lege pentru fixarea domiciliulu.

Amu formulatu in altu modu modificarea art. 8 din codulu civilu prevediuta in paragrafulu 4 alu proiectulu nóstru.

Asemenea amu mantienutu restrictiunea relativa la dobèndirea proprietatii rurale pe care dersistamu a o considerá cà unu dreptu politicu.

Catu despre paragrafulu 3 din proiectulu nostru relótivu la provinci'a Dobrogea, amu socotitu, cà elu se poté suprimá fara nici un inconvenientu, de óre ce Constitutiunea nostra nu se aplica de catu la Romani'a de dincóce de Dunare. Afara de acést'a acolo nu exista nici inegalitate pentru cauza de religiune, nici inconveniente relative la proprietatea rurala spre a poté preocupá pe legiutoru intru a usá de paliatve in acést'a privintia. Adaugèndu pe langa acestea si asigurările date de guvern, cà in curendu ne va presentá un proiectu pentru organisarea acestei provincii, credù cà amu făcutu bine se suprimamu cà inutilu acestu paragrafu 3 din proiectulu nostru.

Totu prin proiectulu astfelu modificatu, continuamu de a mantiené si a recunósce trebuintia a unei aplicari imediate a principiulu inscriu in capulu acestui proiectu. Acést'a aplicare se va poté face si mai cu inlesnire indata ce va disparé actualulu art. 7 din Constitutiunea nóstra. De aceea intre casurile de dispensa de stagi amu prevediutu cà voru fi naturalisati, cu acést'a dispensa, si, intr'unu modu colectiv, printr'o singura lege, aceia, cari au servitu sub drapelu, si in timpulu resboiulu pentru independentia.

Cu modulu si in form'a acést'a, credù d-lor deputati, cà prin proiectulu astfelu modificatu, fara alteratiunea esentiei proiectulu nostru primitiv, si la care a aderatu si guvernulu, v'ati convinsu pe deplin, cà nu v'am presentatu de càtu unu proiectu de naturalisatiune pura, cu sistemu unei aplicatiuni imediate in limitele putintieloru impuse de interesele nóstre nationale si economice, si cà astfelu vomu poté obtiené sufragiele unei majoritati importante, atàtu de necesaria in cestiuni de asemenea natura.

Raportoru: D. G i a n i.

Proiectu de lege

pentru revisuirea art. 7 din Constitutiune.

Art. unicu. In loculu art. 7 din Constitutiune, care se revisuiesce, se va pune urmatorulu:

Art. 7. Diferentia de credintie religiósce si confessiuni nu constitue in Romani'a o piedica spre a dobèndi drepturile civile si politice si a le exercitá.

§ 1. Strainulu, fara osebire de religiune, supusu séu nesupusu unei protectiuni straine, poté dobèndi impamentenirea cu conditiile urmatóre:

a) V'a adresa guvernulu cererea de naturalisare, in care va aretá capitalulu ce posede, profesiunea séu meseri'a ce esercita si vointia de a'si stabili domiciliulu in Romani'a.

b) Va locu, in urm'a acestei cereri, diece ani in tíera si va dovedi, prin faptele sale, cà este folositoru ei.

§ 2. Potu fi scutiti de stagi:

a) Acei, cari voru fi adusu in tíera industrii, inventiuni utile séu talente distinse, séu cari voru fi fundatu aci stabilimente mari de comerciú séu de industria.

b) Acei cari, fiindu nascuti si crescuti in Romani'a din parinti stabiliti in tíera, nu s'au bucuratu nici unii nici altii vre odata de o protectiune straina.

c) Acei, cari au servitu sub drapelu in timpulu resbelulu pentru independentia, voru poté fi naturalisati in modu colectiv dupe propunerea guvernulu, printr'o singura lege si fara alte formalitati.

§ 3. Naturalisarea nu se poté acordá decátu prin lege si in modu individualu.

§ 4. O lege speciala va determiná modulu, prin care strainii voru poté stabili domiciliulu lor pe teritoriulu Romaniei.

§ 5. Numai Romanii, séu cei naturalisati romani, potu dobèndi imobile rurale in Romani'a.

Drepturile péna acum castigatè sunt respectate.

Conventiunile internationale astadi existente re-manu in vigóre cu tóte clausele si termenulu cuprinsu intr'ensele.

Raportoru: D. G i a n i.

Din camer'a romana.

Intre discursurile pronuntiate pentru proiectulu penultimu alu delegatiloru este remarcabilu acelu alu dlui P. Carp care dupa ce a aruncatu ochire asupra argumenteloru principale ce s'au adu contra proiectulu a disu:

M'am intrebatu atunci, cumu se poté se avemu in tíera nostra o asia bogatia de pasiune si o asia saracia de argumente. Càci faptul e patentu. E positivu, cumu cà acést'a cestiune sdruncina Statulu péna in cele mai adènci fundamente ale lui; e positivu, cum cà pasiunile de o parte si de alta suntu asia de interitate, in càtu ele dau locu in acést'a Camera la nesce scene, ce nu le punu in sarcin'a nimenu, ci le punu in sarcin'a unei situatiuni, care e mai forte de càtu noi; si in mediloculu acestoru pasiuni se nu se gésca nici unu argumentu seriosu, care se esplice interitèntu. Intielege acést'a din partea masselor, n'o intielege in Parlamentu, si de aceea se vedu ómeni cari sustienù, cà adèveratele argumente ale opositiunei sunt altele, éra nu cele ce se spunu aci. Odata curatitu terémulu, d. Carpu promite a studeá cestiunea evreésca in sine si in afara de pasiuni ce ne incongióra si de situatiunea in care ne aflamu.

Ce este unu Evreu?

Evreulu e represintantulu unei rase, care s'a datu comerciú si a fostu privitu cà unu omu cu o religiune apreciata, cà unulu cu care nu e posibilu contractulu social. Din acést'a cauza, activitatea Evreiloru s'a concentratu in comerciú si, fiindu-cà omulu cauta o consolatiune in contra pretiulu, 'si-a gasitu-o in religiune. Si suntu tari, cum suntu toti cei ce credù. Ce s'a facutu la noi? Candu amu renascutu cà natiune, luandu formele esterióre ale civilizatiunei occidentale, amu crediutu cà vomu avé si rezultate. Amu crediutu cà libertatea creeaza civilizatiunea; ne-am insielatu, càci civilizatiunea creeaza libertate. Atunci am parasitu tóta activitatea nationala si ne-am aruncatu in politica; de aceea, pentru fia-care lucru e unu titularu alti 7—8 candidati. Astefeliu, amu lasatu loculu golu a Jidanulu a venitù si 'lu a ocupatu. Eca unde suntème de deca e unu lucru bunu in tratatulu de la Berlin, e cà s'asilese se ne deschidemu ochii. Candu a venitù legea rurala basandune pe unu principiu de egalitate, amu decretatù cà carcimele nu mai suntu unu monopolu. Care a fostu rezultatulu? A fostu cà in locu de o carciuma s'au iritu fia-care comuna siépte si in locu de o familia evreésca a venitù siépte.

Acést'a cà exemplu. Reulu este deci seriosu asié. Evreii suntu stapani pe productiunea nóstra economica si care aru fi mesurile repressive ce veti luá asta-di, nu ele veti ajunge la unu bunu resultat. Asiu intrebá pe Codrescu, deca proiectulu d-sale este mai largu séu mai trinsu de càtu legile actuale. De signru este mai largu. Apoi, deca cu legi mai restrinse rezultatulu este deplèntu si tabloulu facutu de d-s'a ingrozitoriu, ce va fi candu e mai largu se va face? Asiu intielege se nu se dé nimic precumu au spusu dnii Conta si Biaremburg. Asiu mai departe inca si asiu mari restrictiunile directe in contra Evreiloru, deca asiu crede in eficacitatea lor. Eu cred inse cà aiurea stà leaculu. Inainte de tóte suntu doue lucruri, pe care trebuie se le avemu in vedere. Antairu, emiparea economica a sateloru, si alu douilea, crearea unei concurentii prin térgnri. Pentru primul punctu, voi onóre a propune in sesiunea viitória o lege, ce va declará inalienabilitatea proprietatii mici, o alta lege cà carciuma se fia monopolisate si proportionalu pe poporatiune.

escu si că sunt numai cătiva „contraccii, cari in acést'a calitate voru se lingusiósca guvernulu, sciindu că darea in intreprisa a lucratoru publice se apropia.“ Procederea acestoru domni, cari au disu că „astépta cu respectu si supunere decisiunea ce se va luá de natiunea romana in suveranitatea s'a in cestiunea israelita“ si impregiurarea, că dupa cumu se vorbea mai multi Evrei notabili ar' fi intrata in negociari cu guvernulu romanu, au provocatu o contra-manifestare a adictiloru Aliantie, cari au convocatu o adunare a Israelitoru „romani“ in sal'a „Barasieum“ (care si-a luatu numirea dela Dr. Barasiu) care adunare la 25 Sept. st. v. a protestatu mai antaiu in contra celoru „ce si-au arogatu dreptulu de a negociá cu guvernulu romanu, gerandu-se cá reprezentantii intregi poporatiuni israelite din tíera. Dupa aceea contra parerii predicatoriului evrei din sinagog'a dela Bucuresci, care in Sambat'a premergétoria a indemnatu pe Evrei se lucre din tóte poterile in potriv'a tuturor proiectelor de revisuire, ce s'au prezentatu pèna acuma, sustienendu, că Evreii trebuie se tinda a capetá ori totu, ori nimicu, adunarea a hotaritu p a s s i v i t a t e a b s o l u t a, formulandu acést'a decisiune in urmatoriulu procesu-verbalu :

„Astadi, Duminica 30 Sept, v. 1879 adunarea Israel. Romani convocata in sal'a „Barasieum,“ dupa ce a ascultatu pe D-nii I. Schoenfeld si Saniel Marcus, unii din acele persóne, cari 'si-au arogatu dreptulu de a negociá cu guvernulu romanu in privint'a solutiunei cestiunei dela ordinea dilei in numele intregi poporatiuni israelite, respinge cu unanimitate propannerile acestoru D-ni, cari nu sunt si nu voru fi mandatarii nostrii; declara, că conduit'a Israelitoru romani trebuie se fia passivitate absoluta; declara, că are sperantia, că guvernulu romanu impreuna cu Camerile legiuitóre voru sci a dá cestiunei Israelite o solutiune conformu cu cerintiele secolului in care traimu. Decide numirea unui Comitetu compusu de 12 membrii, cari au misiunea de a invitá pe coreligionarii nostri din tóta tíer'a, de a observá passivitate absoluta, de a astéptá cu linisce decisiunea Corporiloru legiuitórie.“

(Biletele hypothecarie false in Romania.) In mai multe judetie si anume in Buzeu, Ialomit'a, Ilfov, Prahov'a si Tutova s'au ivitu cate-va bilete ipotecare false de 5 si de 20 lei. Ministrulu de finance aduce la cunoscint'a publica semnele distinctive dintre biletele bune si cele false. Semnulu principalu alu biletelor ipotecare este capulu lui Traianu din Filigrama. Acestu capu nu e imprimatu cu veri-o colóre séu impresu in urma in hartie, ci e formatu chiaru in hartie la fabricarea ei, in catu partile deschise séu inchise ale desemnului reiesu din grosimea séu subtietatea a insasi fóei hartiei. Pe biletele bune, capulu lui Traianu are unu desennu fórté frumosu, fórté bine vediatu in tóte amenuntele lui si transparentu, candu e pusu in préjma luminei. Pe biletele false capulu lui Traianu e de abia perceptibilu, netransparentu si in genere grosolanu facutu. Pe biletele bune, foile de lauru, care compunu coroan'a de pe capulu lui Traianu sunt in numeru de optu, cele dantai siése foi imbinat totu cate duoe, a siéptea in frunte, a opt'a la ceafa, tóte suntu fórté distincte si bine pronuntiate, ear' cordéu'a (panglica) care léga corón'a, se vede in nodulu ei fórté bine si distinctu. Pe cele false, frundiele si cordeau'a (panglica) nu sunt transparente, nici bine si distinctu pronuntiate. Pe biletele bune, cifrele numeriloru si literile ce sunt alaturea cu ele, din susu si din josu, din drépt'a si din stânga, sunt asiediate exactu, netedu si nestramutatu intr'o linia drépta. Pe biletele false tóte aceste cifre si litere sunt asiediate in modu neregulatu. Pe biletele bune, cifrele numeriloru, ce fie-care biletu pórtá in mijloculu lui sub inscriptiunea valórei biletului, suntu mici si fórté precisu si bine tiparite. Pe biletele false aceste cifre sunt mai mari. Pe biletele bune, colórea albastra e deschisa. Pe biletele false, colórea albastra e mai inchisa si cele mai dese verzuie. Pe biletele bune, semnatur'a casierului centralu e de aceeași colóre cá si a biletului insusi. Pe biletele false, acea colóre e mai inchisa de câtu aceea a biletului. Biletele bune au o hartie subtire, de o tiesatura désa, firele tiesaturei bine pronuntiate, in sensu diagonalu. Biletele false, au o hartie mai grósa, de o tiesatura mai rara, firele tiesaturei puçinu pronuntiate, in sensu orizontalu.

(Nota de cincidieci florini in fuga mare.) O tieranca din Pustapoo venduse dilele aceste unu porcu in Mezó-Tur si luase pentru elu 50 florini. Din precautiune tieranc'a léga banii

de chartia intrunu coltiu alu basmalei (naframei) sale si plecá voiósa cátra casa. Pe drumu tieranc'a eata cá zari deodata unu iepure, care dormiea dusu; ei 'i si succese alu priede, ear' spre mai mare sigurantia 'i legá peciórele cu basmau'a. Deodata inse iepurele 'i sari din bratie si alergá cu basmau'a, in care era infasiurata not'a de cincidieci florini peste campuri. Tieranc'a se'ntielege era de totu consternata asupra fugei iepurelui si a notei strigá si se vaitá cá a perdutu banii, dér' tóte fura inzedaru. Astfelu serman'a femeia perdú, si porculu si banii si nu s'a potutu bucurá nici macaru de dorit'a friptura de iepure.

(C e t y v a y o p r i s o n i e r u.) Anglesii nu numai cá au nimicitu cetele armate ale Zulusiloru dér' au prinsu inca si pe Regele loru Cetyvayo. Raporturile, cari sosescu in Londra asupra prinderei lui, nu sunt fara interesu. Lordul Gifford crede, că déca regele Zulusiloru nu ar' fi cutezatu se ésa din padure, nu s'ar' fi potutu prinde. Numai printr'o urmarire necontentita, nelasandu'lu de locu in pace, s'a potutu reusi d'a pune man'a pe elu. In situatiunea s'a de prisionieru, elu se pórtá cu demnitate si cu gesturi regale. Numai pe vaporu nu se mai putú stapani. Ból'a marei si miscarile vasului au fostu ceva nou pentru Zulasi. Ei devenira fórté fricosi, si sub nici o conditiune nu mai voieau se amble altfelu de câtu d'a busiele cá copii. Aducéndu-se pe vaporu unu aparatu fotograficu, regele Zulusiloru incepú se se téma fórté multu de dènsulu, si tocmai dupa ce vediu cá-i scosese chipulu fara a'lu vatamá, se linisti éراس. Femeile lui, cam in vârsta de 20 ani, nu au voitu se se supuie fotografiarei, de câtu dupa ce stapanulu loru le-a poruncitu intr'unu modu bruscu; pèna atunci inse tipau de frica. Mare placere simti Maiestatea S'a, candu fu imbracatu in haine europene, pe cari i le-a imprumutatu capitanulu vasului; mai cu séma 'i placú palari'a inalta, pe care o tragea si peste urechi. Capitanulu vaporului, incercandu se'lu invetie a serie, regele prisionieru a aretatu unu mare talentu. „Resb.“

(Cátu de practicuu este unu Yankee) se vede din urmatoriulu faptu. Unu nordamericanu anglesu de origine (Yankee), care parasesce orasiulu impreuna cu famili'a s'a, spre a merge la bài, lasa a se lipi pe pórt'a casei sale o siedula, pe care erau scrise aceste: „Cátu hoti! Argintari'a mea si tóte obiectele mele de valóre se afla sub cheia la banc'a de deposite. Ladile si coferele ce au mai remasu in locuinta contieniu numai haine portate si puçinu valoróse. Cheile se afla pe dulapulu din salonu, in casu candu nu a-ti dá crediementu cuvintelor mele. Vetu aflá acolo si o assignatiune de 50 dolari, care ve va despargubi pentru perderea de timpu si pentru cá vati insielatu. Me rogu cá inainte de ce veti intrá in locuint'a mea se ve curatiti mai antaiu frumosu cismele si se nu petati nici covorul cu stearinu.“

(„A p o l l o.“) In Budapest'a a aparutu sub redactiunea d-lui Fellegi Victor si Nr. 9 alu brosierei periodice musicale „Apollo“ din lun'a lui Octobru, care contiene pe 16 pagine urmatoarele piese: „Boccacio“ quadrille de Laurent Hölzl, „Albumbblatt“ de I. Magurányi, „2 Preludie“ de Alexander Kapp, „Cantece istorice“ de Sebast. Tinódy pentru coru amestecat, transcrisu de Iulius Kapi, „Trinklied“ de Iohann Palotássy, pentru coru de barbati transcrisu de Iosef Riszner, „Mädchen Gram“, cantecu de Iosef Erney, textu de Alexander Petófi. Pretiulu de prenumeratiune la „Apollo“ e pe unu anu 6 fl., pe siese luni 3 fl., unu numeru 1 fl.

☛ Cu 1-a Octobru stilu vechiu 1879 s'a inceputu unu nou abonamentu la

„GAZETA TRANSILVANIEI“

pentru cuartalulu alu IV-lea 1879 cu conditiunile din fruntariu.

Rogamu pe domnii aceia, alu caroru abonamentu expira cu 30 Sept. st. v. 1879, cá se grabéscá cu renoirea lui, cá se li se póta tramite fóia regulatu.

Domnii noui abonanti sunt cu deosebire rogati a ne tramite adresele dloru esacte, aretandu si post'a cea mai aprópe de loculu, unde locuiescu.

Scrisorile sunt a se adressá la Redactiunea „Gazetei Transilvaniei“.

☛ Exemplarie complete dela inceputulu anului se mai afla.

Nr. 870/a. f. v. gr.

1—3

Concursu.

Pèna in 31 Octobru a. c. inclusive, se voru poté substerne suplice la aceasta comisiune pentru urmatórele stipendie vacante :

1. Unu stipendiu de 60 fl. v. a. pe anu la unu institutu de economia in patria.

2. Doue stipendie de câte 20 fl. v. a. pe anu la meseria.

3. Doue stipendie á 25 fl. pe anu la institutul de cadeti din Sibiu.

Concurentii voru avé a dovedi, cá suntu grantiari, si cá suntu deplinu senatosi, apoi in spátu voru documenta :

Cei de sub 1 si 2 cá au absolvitu ver'o scóla triviale séu trei clase normali, ear' cei de sub 3. cá suntu suscepti in institutul de cadeti; in urma toti, cá suntu cu portare buna, facu progressu si cá suntu seraci.

Din siedinti'a Comisiunei administrative de fondurile scolastice grantiataresci.

Nasseudu 11 Octobru 1879.

Pentru presiedintele :

Mihalasiu,

Secretariulu :

Muresianu.

Nr. 4628/879/pret.

1—3

Concursu.

Din partea oficiului pretorialu alu tractului Fagarasiu se comunica, cá in urm'a conclusului ambelor Comune Voil'a si Cuiculu micu se va esarenda podulu preste Oltu, pe lènga urmatórele conditiuni :

1. Licitarea se va tiené la 3 Novembre a. c. 9 óre antemeridiane in cas'a de vama.
2. Esarendarea se incepe cu 1-a Ianuariu 1880 si se finesce cu finea lunei lui Decembrie 1882.
3. Inainte de licitare fiascecare licitantu este deobligatu reprezentantiei ambelor Comune a face cunoscutu, cá in bani, hartia de pretiu séu in ce 'i va constá cautiunea, care este de a se depune in terminu de 15 dile dupa licitare, cáci la dincontra se va tiené un'a alta noua licitare pe spelese si periclulu respectivulu.
4. Alte conditiuni obveniende se voru face cunoscute cu ocaziunea licitarii si inchierei contractului.

Fagarasiu ia 16 Octobru 1879.

Pretur'a Fagarasiana.

Subsemnatii facu prin acést'a cunoscutu onorabilor mesterii si onor. publicu, cá si-au asortatu

Magazinulu de haine barbatesci Strad'a Vamei Nr. 12.

cu cele mai moderne si cele mai fine materii noue pentru haine de tótna si de érna din fabricele interióre si esterióre si se recomanda cu confectionarea prompta de totu felulu de haine barbatesci, cu pretiurile cele mai moderate. Costume de tótna dela 25 fl. in susu.

Cu tóta stim'a

A. SCHWARZE & BARTHA.

—12

Cursulu la burs'a de Vien'a din 21 Octobru st. n. 1879.

5% Rent'a charthia (Metalliques) . . .	68.35	Oblig. rurali ungare . . .	91.—
5% Rent'a-argintu (imprumutu nationalu) . . .	69.70	„ „ Banat-Timis . . .	88.25
Losurile din 1860 . . .	127.50	„ „ transilvane . . .	86.75
Actiunile bancoi nation. 836.—		„ „ croato-slav. . . .	89.—
„ instit. de creditu 264.80		Argintulu in marfuri . . .	—
Londr'a, 3 luni . . .	117.10	Galbini imperatesci . . .	5.59
		Napoleond'ori	9.35
		Marci 100 imp. germ. . .	57.75

Editoru : Iacobu Muresianu.

Redactoru responsabilu : Dr. Aurel Muresianu

Tipograf'a : Ioanu Gótt si fiu Henrecu.